

NEJZNAMĚJŠÍ ČESKÉ A MORAVSKÉ

LIDOVÉ PÍSNÍČKY

s úpravou pro klavír
a s akordy pro kytaru

Tomáš Sýkora, Kamila Skopová

Slovo na úvod

Lidová píseň bývala v minulosti neodmyslitelnou součástí života. Lidé zpívali při práci, o zábavách při tanci, v kostele... a konečně i na hřbitově nad rakví. Písnička tedy provázela člověka doslova od kolébky do hrobu. Pomáhala udržovat pracovní tempo, podtrhla radost z tance, ale především bylo možné jejím prostřednictvím vyzpívat se z lásky, radosti i ze smutku. Lidové písničky byly rozmanité svým charakterem – melodikou, rytmem, a třeba i humorným textem. To podle toho, odkud pocházely. Jinak se zpívalo na Chodsku, jinak na Slovácku. Ale těžko bychom rozsoudili, kde se rodily ty nejhezčí...

Kdysi bývalo dobrým zvykem už od první třídy obecné školy společně zpívat. Každý kantor povinně ovládal hru na housle nebo harmonium a každý školní den začínal lidovou písničkou. Společný zpěv je totiž fenomén, který se nedá popisovat, musí se prožít. Jistě to potvrdí každý, kdo někdy zpíval ve sboru, kdo má za sebou léta ve folklorním souboru nebo prostě rád sedává u ohníčku s kytarou a zpívá spolu s ostatními – jen tak...

Je mnoho písní, které se dobře zpívají. Bohužel to nelze tvrdit o většině současné popové produkce. Ty dobré písničky mohou být folkové, semaforové, trampské, spirituály – ale nejlépe asi znějí právě ty prosté lidové z Čech nebo Moravy. Je v nich kouzlo bezprostřední upřímnosti, možná naivity, ale nikdy žádný zbytečný patos nebo vyumělkovanost. Vypovídají o povaze lidí, o jejich radostech i strastech. Bývaly dříve všeobecně známé, a přece jsou dnes už trochu zapomínané. Byla by škoda, aby z našeho života zmizely docela.

Upravili jsme je do snadného klavírního doprovodu a kytarových akordů, abyste mohli při zpěvu i „muzicírovat“.

Určitě si každý vyberete tu svou...

Hodně dobré pohody s lidovými písničkami vám přeji

Kamila Skopová, Tomáš Sýkora, Šárka Kratochvílová a redakce.

NEJZNÁMĚJŠÍ ČESKÉ A MORAVSKÉ

LIDOVÉ PÍSNÍČKY

s úpravou pro klavír
a s akordy pro kytaru

Tomáš Sýkora
Kamila Skopová

bambóok[®]

Tomáš Sýkora, Kamila Skopová

NEJZNÁMĚJŠÍ ČESKÉ A MORAVSKÉ LIDOVÉ PÍSNÍČKY

s úpravou pro klavír a s akordy pro kytaru

Vydala Grada Publishing, a.s. pod značkou **bambósk**

U Průhonu 22, Praha 7

tel.: 234 264 401, fax: 234 264 400

www.grada.cz

jako svou 6970. publikaci

Ilustrace Kamila Skopová

Hudební úpravy Tomáš Sýkora

Sazba a grafická úprava Antonín Plicka

Hudební a jazyková spolupráce Šárka Kratochvílová

Počet stran 80

První vydání, Praha 2018

Vytiskla tiskárna Tisk Centrum, s.r.o., Moravany

© Grada Publishing, a.s., 2018

ISBN 978-80-271-2120-5 (pdf)

ISBN 978-80-271-0848-0 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Obsah

- A já su synek z Polanky 7
- Aj, ty Juro cigáne 8
- Beskyde, Beskyde 9
- Boleslav, Boleslav 11
- Cos porobil, Pavelenko, Pavle 12
- Černá vlna na bílém beránku 13
- Černé oči, jděte spát 14
- Čí só hode, naše hode 16
- Dobrou noc, má milá 17
- Ej, padá, padá rosička 19
- Hop, hej, cibuláři 21
- Hory, doly, černý les 23
- Chodíme, chodíme 24
- Chovejte mě, má matičko 26
- Já husárek malý 28
- Káča má, Káča má 29
- Kdes, holubičko, litala 30
- Kdyby byl Bavorov 31
- Kdybys měla, má panenke, sto ovec 32
- Když jsem já ty koně pásal 34
- Když jsem k vám chodíval přes ty lesy 35
- Koulelo se, koulelo 37
- Koupím já si koně vraný 38
- Marjánko, Marjánko, stavějí ti máje 40
- Měla jsem holoubka 42
- Měsíček svítí, já musím jít 44
- Muzikanti, co děláte? 46
- Na Bílej hoře 47
- Na rozloučení, mý potěšení 48
- Na tom bošileckym mostku 49
- Na tý louce zelený 50
- Na tých panských lukách 52
- Ó, řebíčku zahradnický 54
- Okolo Frýdku cestička 55
- Okolo Hradce 57
- Okolo Třeboně 59
- Po valašsky od země 60
- Pod dubem, za dubem, měla jedna dvě 61
- Poděbradská brána 62
- Rež, rež, rež 63
- Po potoce chodila 64
- Rostó, rostó, rostó 65
- Rožnovské hodiny 66
- Široký, hluboký 67
- Šly panenky silnicí 68
- Ten chlumecký zámek 70
- U muziky su já chlap 72
- U panského dvora 74
- Už ty pilky dořezaly 76
- Zpívala bych, neumím 77
- Žádnej neví, co jsou Domažlice 78

A já su synek z Polanky

Valašsko

Rychle

D G A⁷ D

A já su sy - nek z Po - lan - ky,

D H⁷ D⁷/A G Em

a já su sy - nek z Po - lan - ky, a já si

A⁷/C[#] A⁷ D E⁷/H A⁷ D

hle - dám ga - lán - ky, a já si hle - dám ga - lán - ky.

1. |: A já su synek z Polanky, :|
|: a já si hledám galánky. :|
2. |: A já su cérka z Lidečka, :|
|: a já si hledám synečka. :|
3. |: Vem si ňa, Juro, za ženu, :|
|: budeš mět dobrou gazděnu. :|
4. |: Ty budeš orat a já set, :|
|: budem sa spolem dobře mět. :|

Synek a cérka to neměli k sobě daleko – Lidečko leží od Valašské Polanky necelých devět kilometrů. On bude jistě dobrým oráčem a ona zase hospodyní... Utěšenou písničku uvedla ve všeobecnou známost „bardka“ Valaška, zpěvačka Jarmila Šuláková (1929–2017).

galánka – jeho děvče, milá

Aj, ty Juro cigáne

Jižní Morava

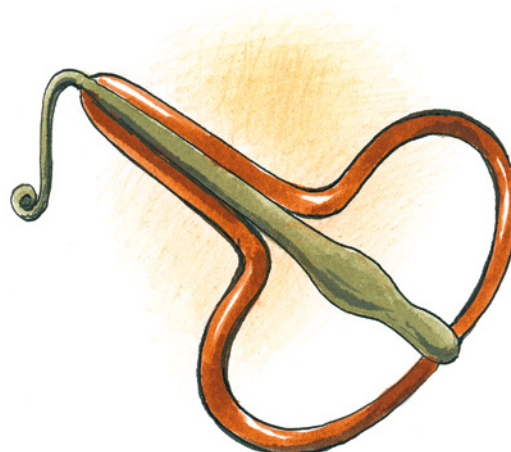
Rychle

Musical score for the song 'Aj, ty Juro cigáne'. The score is written for piano and voice. It consists of three systems of music. The first system has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The chords are G, A7, and D. The lyrics are: 'Aj, ty Ju - ro ci - gá - ne, u - dě - lej ně grum - lu,'. The second system has a treble clef and a key signature of one sharp. The chords are C and G. The lyrics are: 'já si bu - du grum - lo - vat, až na voj - nu'. The third system has a treble clef and a key signature of one sharp. The chords are D7 and G. The lyrics are: 'půj - du, ej, až na voj - nu půj - du.'

1. Aj, ty Juro cigáne, udělej ně grumlu, já si budu grumlovat, až na vojnu půjdu, ej, až na vojnu půjdu.
2. Koničkovy podkovy budou naše zvony, ty nám budou zvoniti, až pojedem z vojny, ej, až pojedem z vojny.
3. Nechodívaj, šohaj, k nám, nerada ťa vidím, roztrhané gatě máš, já sa za ťa stydím, ej, já sa za ťa stydím.
4. Dondi k nám až v nedělu, až budeš mět šaty, já ťa ráda uvidím, panimáma taky, ej, panimáma taky.

Grumle je zajímavý, dnes už trochu pozapomenutý orální hudební nástroj. Kousek železa, vykovaný do tvaru řeckého písmene omega, spojuje pružná kovová lamelka. Její zvláštní bručivý zvuk inspiroval v 18. století řadu skladatelů ke komponování koncertů pro sólovou grumli. Později byla grumle už jen ve venkovském prostředí součástí lidové muziky.

gatě – kalhoty

Beskyde, Beskyde

Valašsko

Rychle

C G7/H G⁷ C

Bes - ky - de, Bes - ky - de, kdo po to - bě i - de?

F C

Čer - no - o - ký ba - ča o - več - ky

1. G⁷ C 2. G⁷ C

za - tá - čá. za - tá - čá.

1. Beskyde, Beskyde, kdo po tobě ide?
|: Černooký bača ovečky zatáčí. :|
2. Aj, bačo, bačo náš, černú košulku máš,
|: kdo ti ju vypere, když maměnky nemáš? :|
3. Já nemám maměnku, ale mám galánku,
|: ona mi vypere černú košulku. :|
4. Ona ju vypere a pěkně vyválí,
|: až půjdu k muzice, každý mňa pochválí. :|
5. Všeci sa starajú o moju chudobu,
|: a já sa nestarám, chvála Pánu Bohu. :|
6. Všeci sa ženijá, vojny sa bojíjá,
|: a já sa nežením, vojny sa nebojím. :|

Písnička dobře charakterizuje povahu Valachů – za chudobu se nestydí, ničeho se nebojí. V dobách, kdy císař pán prostřednictvím verbířů naháněl příští vojáky jako lovnou zvěř, bylo možné se vojenské služby uchránit rychlým sňatkem. Ženatého hospodáře neodvedli – někdo musel obdělávat pole a plodit syny – další potencionální vojáky...

Boleslav, Boleslav

Chrudimsko

Mírně rychle

D A⁷ 1. 2.

Bo - le - slav, Bo - le - slav, pře - krás - né měs - to. to.

G D A⁷ 1. 2.

Ne - plač, hol - ka, ne - na - ří - kej, mo - je ne - věs - to! to!

1. |: Boleslav, Boleslav, překrásné město. :|
|: Neplač, holka, nenaříkej, moje nevěsto! :|
2. |: Jakpak nemám smutná plakat, naříkat, :|
|: když tě vidím do vojenských šatů oblíkat. :|
3. |: Ty vojenské šaty trápí srdce mé, :|
|: neplač, holka, nenaříkej, však se sejdem! :|

Vojáček v písni konejší svou milovanou dívku. Je ale otázkou, jestli se opravdu ještě setkají. Pokud se voják vrátil po letech domů, většinou jako vojenský invalida, byla jeho milá dávno vázána manželským slibem a řádkou dětí. Návraty vojáků končily často tragicky – jeden z mužů skončil v arestu a druhý na hřbitově.

arest – vězení

Cos porobil, Pavelenko, Pavle

Hornácko

Mírně rychle

G

Cos po - ro - bil, Pa - ve - len - ko, Pav - le,
že ťa ve - zú svá - za - né - ho v koz - le,

D⁷ G D⁷ Am D⁷ G

Pa - ve - len - ko, Pav - le, Pa - ve - len - ko, Pav - le,
svá - za - né - ho v koz - le, svá - za - né - ho v koz - le?

1. Cos porobil, Pavelenko, Pavle,
|: Pavelenko, Pavle, :|
že ťa vezú svázaného v kozle,
|: svázaného v kozle? :|
2. Ukradel som na Myjavě koňa,
|: na Myjavě koňa, :|
a včil mňa ty sprepadenci hoňá,
|: sprepadenci hoňá. :|
3. Urobil som já z panenky ženu,
|: já z panenky ženu, :|
a včil mňa ty sprepadenci ženú,
|: sprepadenci ženú. :|

Příběh o furiantském mládenci, který si myslí, že krást koně přes hranici a trhat děvčata jako kytky na louce se promíjí...

v kozle (svázaného) – spoutaného ve skrčené poloze, kozelci

Černá vlna na bílém beránku

Valašsko

Mírně rychle

B \flat Eb B \flat

Čer - ná vl - na na bí - lém be - rán - ku,

E \flat

aj ka - dy sa tú - láš, aj ka - dy

F B \flat F 7 B \flat

sa tú - láš, čer - no - o - ký Jan - ku?

1. |: Černá vlna na bílém beránku, :|
|: aj kady sa túláš, aj kady sa túláš, černoooký Janku? :|
2. |: Já sa túlám na dalekú cestu, :|
|: idu sobě hledat, idu sobě hledat bohatú nevěstu. :|
3. |: Ludé pravjá, že ně ju nedajú, :|
|: aj dajú, aj dajú, aj ešče přidajú, na mou věru dajú. :|

Písnička má řadu dalších slok, zpívá se v různých variantách v mnoha oblastech Moravy a Čech, ale původ má zřejmě na valašských kotárech. Janíčkoví nechybí sebevědomí. Je si jist svými přednostmi, pro které získá i movitou nevěstu.

kotáry – kopcovitý terén s chudou půdou

Černé oči, jděte spát

Plzeňsko

Zvolna

D Em/H A7 D C

Čer - né o - či, jdě - te spát, čer - né o - či,

H7 Em7 H7 A7

jdě - te spát, však mu - sí - te rá - no vstát,

D Em/H A7 D

však mu - sí - te rá - no vstát.

1. |: Černé oči, jděte spát, :|
|: však musíte ráno vstát. :|
2. |: Ráno, ráno, raničko, :|
|: dřív, než vyjde sluníčko. :|
3. |: Sluníčko už vychází, :|
|: má milá se prochází. :|
4. |: Prochází se po rynku, :|
|: nese smutnou novinku. :|
5. |: Novinečku takovou, :|
|: že na vojnu verbujou. :|
6. |: Když verbujou, budou brát, :|
|: škoda chlapců nastokrát. :|

Pro mladé lidi bývaly v minulosti největší obavou odvozy na vojnu. Písniček o rekrútě a smutném loučení je v celé naší zemi bezpočet. V dnešní době si mladíci nedokáží představit ani tu dvouletou vojnu v dobách totality, natož celoživotní vojančení za císaře pána a pak to čtrnácti nebo sedmileté...

verbování, verbunk, verbíři – rekruta, přijímání nových vojáků do armády, většinou nedobrovolné

